'బీ'

పూర్తిపేరు హాషిమాబీ. పనుండి హైదరాబాదు వెళ్ళాను. స్నేహితుడు కుటుంబరావు ఇంట్లో దిగాను. ఆమెను అక్కడ చూశాను. పదకొండు, పన్నెండు సంవత్సరాల వయస్సుంటుంది. కుటుంబరావు అల్లా ఊళ్ళో కెళ్ళారు. ఒక్కడినీ ముందుగదిలో కూర్చుని పత్రిక చూస్తున్నాను. బుట్టలోంచి పూలగుత్తితీసి నాముందు బల్లమీద పెట్టింది 'హాషిమాబీ' ఆమెకేసి చూశాను. నవ్వింది. వాలకం, వైఖరిచూసి ముస్లిం కన్య అనుకున్నాను. కోలమొహం, చామనఛాయ కొలతబద్దతో కొలిచి అమిర్చినట్లుగా తీర్చిన పళ్ళవరస, లేత పెదవుల వెనక చీకటి అడవిలో మంటలా, స్ఫుటంగా మెరుస్తుంది. అతికించి పెట్టినట్లు క్రమమైన కనుబొమ్మలు, మధ్యపాపిట ఇరుప్రక్కలా గూళ్ళు తెలియని నల్ల పిట్టలులా, సగం సగం వొచ్చిన రెక్కలమీద ఎగిరిపడుతున్నట్లు ముంగురులు, చిన్నిగడ్డం. దానిమధ్యనున్న ఆకారం పచ్చబొట్టు. చినిగిపోయిన ఎర్రగౌను-తెల్లలాగు; మెడచుట్టూ పెనవేసుకుని బాధతో విడిచి విరహంతో వొదలలేక భుజాలు పట్టుకుని దేవుళ్ళాడుతున్న రెండు జడలు-పల్చటిగౌను, దాని కంతలలోంచి, ఎదిగి ఆకృతి తెచ్చుకుంటూన్న అపురూపమైన శరీర అవయవాల కదలిక కనబడుతూంది. నదివొడ్డున గడ్డకట్టిన మట్టిముద్ద-నీటితాకిడికి వొక స్వరూపం తెచ్చుకుంటుంది. ఆ మట్టిముద్ద మధ్యలో యుగాలక్రితం యిరుక్కుపోయిన మణిలా ఆమె శరీరంలో జీవితతృష్ణ మూలమూలల మెరుస్తోంది. పరిశుభ్రతకి అలవాటు పడని శరీరం-దుస్తులకు, జుట్టుకు దుమ్ము, మట్టి. చటుక్కున ఆకర్షించేది ఆ పిల్ల చూపులు, దంతపుపెట్టె తెరవగానే లోన బంగారపు తమలపాకులా కనురెప్పలగుండా దూసుకొచ్చి వెడల్పుగా కనబడి, పక్కకి వొంగి నిలబడ్డట్లు మొనలుతేరి, ప్రకాశించి కలవరపెట్టే చూపులు 'బీ' వి.

ఆ కళ్ళ ఆకర్షణ మామూలు ఆకర్షణకాదు. అది అందంగా కూడా

కనబడదు. కొన్ని జలచరాల మెదడుపైన మణులుండేవంటారు—ఆ మణిలో భీభత్సంగా కనబడి గగుర్పాటు కలగజేసే వొక వికృతమైన ఆకర్షణ వుంటుంది. అల్లాంటి ఆకర్షణ ఆమె కళ్ళలో వుంది. గుండ్రటికళ్ళు అంత బాగుండవు. ఆమెకళ్ళు గుండ్రంగా లేకపోయినా, నల్లపాప గుండ్రంగా కదలడంవల్ల, చూపులు అలా గుండ్రంగా వున్నట్లు కనబడతాయేమో అనుకుంటా. నిశ్చలమైన చూపుకాదది. కంటిలో పాప గుండ్రంగా, గిరగిర తిరుగుతూ వుంటుంది. మనకేసి చూడదు. మనచుట్టూ చూస్తుంది. అల్లా చూస్తూ నవ్వుతూ నిలబడింది. లోపలనుండి పనికుర్రాడు, మరెన్న వచ్చి బల్లమీద పూలగుత్తిని తీసుకువెళ్ళాడు. బీ గది అవతలకి నడిచి, తలుపు వెనక నిలబడి, మొహంమాత్రం కనబడేటట్లు వొంగి నాకేసి చూస్తూ నవ్వుతూ నిలబడింది. లోపలికి రమ్మన్నాను.

రా నన్నట్లు తలవూపి నవ్వింది.

"నీ పేరేమిటి ?"

"బీ"

"ఇట్లారా....?"

వొచ్చింది. కళ్ళు నా చుట్టూ చూస్తున్నాయి.

"ఇదిగో....మరి నువ్వు పూలెట్టుగోవా ?"

"ఊహూ" అన్నట్లు తల ఊపింది. జడలు భుజాలమీద కదులు తున్నాయి.

"ఏం పని చేస్తావు ?"

నవ్వింది. మాట్లాడదు. నా పక్కనే బల్లమీద ఫాన్ కేసి చూస్తోంది.

"తెలుగు మాట్లాడతావా ?"

మాట్లాడతాను అన్నట్లు తల ముందుకు వూపింది.

మూగపిల్లేమో అనుకున్నాను. ఫాన్ కేసి వొకటి రెండడుగులేసింది. ఫాన్ ముందు చెయ్యిజాచింది.

"ఇంద— ఏమన్నా కొనుక్కో" అని జేబులోంచి వొక అణా తీసిచ్చాను.

పుచ్చుకోనన్నట్లు తలవూపింది.

"ఫరవాలేదులే."

తీసుకుంది. ఫాన్ కేసిచూసి నవ్వుతోంది.

ఫాన్ రెక్కలతో పాటు ఆమెకళ్ళు గిరగిర తిరుగుతున్నాయి.

"గాలి వేస్తోందా ?"

ఊ అన్నట్టు తలపంకించింది.

"ఇప్పుడు ?" అని ఫాన్ నిలిపివేశాను.

నవ్వింది బీ. ఫాన్ తిరగడం బీకి వొక వింత. బీదపిల్ల అట్లాంటిది ఎప్పుడూ చూసివుండదు.

"మళ్ళా తిప్పండి" అన్నది బీ.

అమ్మయ్య మాటలొచ్చు మూగదికాదు. ఫాన్ తిప్పాను. ఆమె కళ్ళు ఆ ఫాన్ రెక్కలతో పాటు గిరగిర తిరుగుతున్నాయి. కాసేపు తిరగ నిచ్చి, ఆమె స్విచ్‌ని కదిపి ఫాన్ నిలిపివేసింది. అదంతా ఆమెకి వినోదంగా వుంది. ఫాన్ అలా కదిపితే పాడైపోతుంది, వొద్దు అందామనిపించింది. స్వంత ఫానవుతే అట్లా అప్రయత్నంగా అనివుండునేమో.

మళ్ళా స్విచ్‌ని కదిపి ఫాన్ తిప్పింది బీ. నాకు నవ్వొచ్చింది. కుటుంబరావు ఇంట్లో రేడియో పెట్టు, గోడమీద ఎత్తుగా బల్లమీద పెట్టాడు. కిందగావుంటే పిల్లలు దాన్ని కదిపి పాడుచేస్తారని భయంట.

ఈ ఫాన్‌కి జైలుకడ్డీలు లేవు. ఒకరకం చక్రంవుంది. కాని దాని అల్లిక దగ్గరగాలేదు. చెయ్యిపట్టే సందులుగల చక్రం అది. నాకోసం ఆ ఫాన్ తీయించి పెట్టినందుకు నవ్వొచ్చింది. పిల్లలు స్కూలుకెళ్ళారు. 'అమ్మో' అని కేక వినబడింది. పక్కకి తిరిగి చూశాను. ఉంగరంవేలుని నోట్లో పెట్టుకుంది బీ. ఏం జరిగిందో తెలిసింది. ఆ ఫాన్ తిరుగుతుంటే అందులో వేలుపెట్టింది. వేలుకి దెబ్బతగిలింది. చెయ్యి తీసేసి, వేలు నోట్లో పెట్టుకుంది.

"దెబ్బ తగిలిందా ?"

వేలు పైకితీసి చూపించింది. రక్తంలేదు. మంటపెట్టే దెబ్బ తగిలి వుండొచ్చు. లోపలినుంచి పనికుర్రాడొచ్చి ఆమెను కసిరాడు. మళ్ళా ముట్టుకుంటే చేతులు విరగ్గొడతానన్నాడు. అవతలకి పొమ్మన్నాడు. దీ నాకేసి జాలిగా చూసింది నేనేం చెయ్యను?

"అందులో వేళ్ళు పెడితే దెబ్బ తగులుతుంది. అలా చెయ్యకేం" అన్నాను.

సరేనన్నట్లు తలవూపి, నవ్వింది. పనికుర్రాడు ఆమెను దూరంగా నెట్టి, తలుపువేశాడు. ఆ వీధిలో మాంసంకొట్టు సాయబు పిల్లట దీ. వాళ్ళమ్మ మిషను కుడుతుంది. ఆ వీధిలో వున్న యిళ్ళల్లోకి వెడుతూ, యజమానులు చెప్పిన చిల్లర పన్లు చేసిపెడుతూ వుంటుంది. పూలు, పాలు, పేపర్లు, రిక్షాలు- యిట్లాంటివి తెచ్చిపెట్టడం, ఎవరికి తోచింది వారు ఇస్తోంటారుట. పిల్లలతో ఆడుకుంటూ వుంటుందిట. గదుల్లోకొచ్చి ఫాన్‌లో చేతులు పెడుతూ వుంటుందిట.

పిల్లలందరికీ ఫాన్‌లో వేళ్ళుపెట్టడం మామూలే. పిల్లలకి కదలి కంటే చాలా ఇష్టం. ఫాన్ నిలిపి, మళ్ళా కదిలేటట్లు చెయ్యడంలో వారి శక్తి ప్రకటితమవుతుంది. ఆ ప్రకటనలో వారి కానందం వుంది. నేను మరొకటి గమనించాను.

మగపిల్లలకి కదిలే ఆటవస్తువులంటే యిష్టం; ఆడపిల్లలకి కదలని బొమ్మలంటే ఎక్కువ యిష్టం. ఈ సూత్రాన్ని గుర్తుంచుకునే నేటి ఆట వస్తువులు తయారవుతున్నాయనుకొంటా. అందుకనే గిరగిర తిరుగుతున్న ఫాన్‌లో చెయ్యిపెట్టి నిలిపివేసిందేమో దీ అనిపిస్తుంది.

ఆ మర్నాడు మరొక చిత్రమైన దృశ్యం చూశాను. కిటికీలోంచి రోడ్డుమీద నడిచే జనంకేసి చూస్తూ కూర్చున్నాను. చెట్టుపక్కన చిన్న మాంసం దుకాణంముందు, ఎవరిదో బైసికిలొకటి స్టాండ్‌మీద నిలబెట్టబడి వుంది. హాషిమాదీ అటుకేసి వెడుతూ ఆ సైకిల్‌ముందు చూస్తూ నిలబడి వుంది. పెడల్‌తిప్పి, వెనకచక్రం కదిపింది. పెడల్ వేగంగా తిప్పింది. చక్రం మరింత వేగంగా తిరుగుతోంది. దీ తన చేతిని ఆ చక్రం కడ్డీల

మధ్యపోనిచ్చి, నిలపబోయింది. దెబ్బ తగిలినట్లుంది. చటుక్కున చెయ్యి తీసివేసి వేలుని నోట్లో పెట్టుకుంది.

తనకేసి ఎవరేనా చూశారేమో అన్నట్లు నలుదిక్కులా చూసింది. నే కూర్చున్న కిటికీవేపుకూడా చూసింది, నవ్వింది. పరుగెత్తుకుపోయింది.

నాకూ నవ్వొచ్చింది. ఆ అమ్మాయికీ నాకూ ఏలాంటి సంబంధమూ లేదు; వుండదు. అయినా ఎందుకో మా యిద్దరిమధ్యా ఒక చిత్రమైన సన్నిహితత్వం ఏర్పడినట్లయింది. తరిచిచూస్తే అది కనబడదు; కారణాలు వెదికితే దొరకవు. సముద్రంలోంచి ఆవిరిలేచి మేఘంగామారి క్షణంలో భూమ్యాకాశాలని ఏకంచేసి, కడలి మాయమవడంలో వున్న స్థూలత్వమే ఈ ఆప్యాయతలోని అనుభవానికీ వుందనిపిస్తుంది.

ఫాన్‌లో వేళ్ళుపెట్టి నిలపాలని పిన్నలకేకాక, పెద్దలకి కూడా అనిపిస్తుంది. నా కట్లా ఎన్నోసార్లు అనిపించేది. దీనికి కారణం ఏమిటో మానసిక శాస్త్రజ్ఞులు చెప్పాలి.

తెలియనివాటిని శోధించి తెలుసుకోవాలన్న అభిలాష మానవనైజం! స్విచ్‌లో చెయ్యిపెట్టి, విద్యుత్‌ద్వారా షాక్‌తింటే ఎట్లావుంటుందో! అలాగే ఫాన్‌లో చెయ్యిపెట్టి ఆపితే ఏం జరుగుతుందో! దెబ్బ తగులుతుంది. ఆ దెబ్బలో బాధ వూహించుకుని మనపట్ల మనకి సానుభూతి కలగడం, ఆ సానుభూతితో ముడిపడే ఆదరణ, శాంతి-యీ రకం చేష్టలకి ప్రేరణ అని తోస్తుంది. నాలుగంతస్తుల మేడమీదనుండి కిందికి చూసినప్పుడు, ఒక్కక్షణం, ఆ గోడమీదనుండి కిందికి దూకాలనిపిస్తుంది. ఊపిరిబిగపెట్టి అంత పనీ జరిగినట్లు వూహించి గోడనుంచి ఒకడుగు వెనక్కి వెయ్యడం జరుగుతుంది. మనల్ని మనం మానసికంగా బాధించుకోడం కిందకొస్తుంది ఈ తృష్ణ. కాని చాలామందిలో, నాలోలాగే, యీ తృష్ణ ఊహలోనే వుండిపోతుందేమో! ఈ విషయంలో కార్యరూపం దాలుస్తోంది యీ బుద్ధి. నాకు చెయ్యాలనిపించికూడా చెయ్యలేకపోయిన పనినికాస్తా, ఆమె సాహసంతో చేసేసింది. అందుకనే ఆమెపట్ల ఆరకం ఆకర్షణ, అన్యోన్యం ఏర్పడిందేమో అని స్ఫురిస్తుంది. 'నువ్వు చెయ్యవుకాదూ! చూడు, నేను చెయ్యి

పెట్టి ఆపుచేస్తా' అన్నట్లు, ఆ పనిచేసి, చేసినట్లు నవ్వుద్వారా ప్రకటించి వెళ్ళిపోయింది బీ. ఇంతటి స్వల్పవిషయంతో మా ఇద్దరిమధ్య ఒక స్నేహ భావం ఏర్పడినట్లనిపించింది. ఆమె జీవితం ఆమెది- నాది నాది. మా మార్గాలు వేరు. ఏదో బాధ, బాధని తీసెయ్యాలన్న బాధ, తీసెయ్య లేనందుకు నాకు బాధ. నా బాధనిచూసి ఆమెబాధ- అంతా ఆ గిరగిరతిరిగే బీ కళ్ళల్లో తిరిగిపొయ్యే కళ్ళని నిలిపినట్లుగా నవ్వినప్పుడు నిశ్చలంగా మెరిసే ఆమె పళ్ళమధ్య తళుకు— శాశ్వతంగా కదిలిపోయిన మధుర క్షణం ఆ అనుభవం.

కుటుంబరావింట్లో గడిపిన ఆ రెండుమూడురోజులూ, లోలోన యిట్లాంటి ఆలోచనలు సాగించినట్లు గుర్తు. పనికాగానే వెళ్ళిపొయ్యాను. 'బీ' విషయం మరిచిపొయ్యాను కూడా.

నాలుగేళ్ళ తర్వాత మళ్ళా హైదరాబాదు రావడం జరిగింది. కుటుంబరావింట్లో శుభకార్యం. నాకు వేరే పనికూడా వుంది. బీ కనపడ్డం లేదేం ? అని అడిగాను. ఏడాదిక్రితం మహబూబ్ అనే ఒక ముస్లిమ్ కుర్రవాడిని వివాహం చేసుకుందిట. అత్తవారింటికి వెళ్ళిందిట.

"రేపొస్తుందంటండి" అన్నాడు పనికుర్రాడు మరెన్న. వెనక బీని కసిరి గదిలోంచి పంపించి తలుపేసింది వీడే. వీడూ ఎదిగాడు. కంఠం బరువైంది. క్రాప్ పెద్దగా పెంచి వెనక్కి దువ్వాడు. నుదుటిమీద పడే వెంట్రుకలని వెనక్కి తోసివెయ్యడం వాటిని ముందుకులాగి, మళ్ళా వెనక్కి తోసెయ్యడం— అది వాడికి సరదా. గోడవెనక్కి నక్కి సిగరెట్టు పీలుస్తున్నాడు. అది నే గ్రహించినట్లు తెలుసుకుని, కొంతంత సిగ్గుపడి నవ్వుతాడు. వాడినిచూస్తే బీ జ్ఞాపకం వొచ్చింది.

"బీ మొగుడి కేంపనిరా ?" అని అడిగాను.

"మోటారుసైకిలు మీద దర్ బిర్, దర్ బిర్ మజాఖుంచడము" అని నవ్వుతున్నాడు.

"నవ్వు దేనికిరా ?"

"అదేమో ఎనకాల కూర్చుంటుందండి. ఓ-దర్‌బర్, దర్‌బర్ మంటూ వూరంతా కజాయింపండి" అని నవ్వుతూ గోడవెనకనక్కి-సిగరెట్టుదమ్ముతీస్తున్నాడు పనికుర్రాడుమరెన్న 'మజాయింపుట', 'కజాయింపుట'— ఏవో క్రొత్త ప్రయోగాలు నా మీద పడేస్తున్నాడు యీ బాలభాషాకోవిదుడు, మరి!

నాకు నిజంగా బీని, భర్తని చూడాలనుంది. బీకి పెండ్లయిందనగానే, చిన్నప్పుడు నే చూసిన ముస్లింల పెండ్లిండ్లతంతు దృశ్యాలు జ్ఞప్తి కొచ్చాయి-మేలిముసుగులు, గుర్రాలమీద ఊరేగింపులు, మల్లెపూల దండలు, షహనాయి వాద్యం, ఘాటైన పరిమళాలు— గ్యాస్‌లైట్ వెలుగులో ముసుగుమధ్యలో మెరిసిన లేతనవ్వులు, నోరువిప్పితే అందులో వజ్రాలని దొంగిలించుకుపోతారన్న భయంతో బిగించిన పెదవులు.

బీ భర్తకి భారతభూసేనలలో పని- కుటుంబరావు చెప్పాడు. కొంతకాలానికి ఆమె భర్తకి పెద్ద పదవి దొరుకుతుంది. భర్త సైన్యాన్ని అటూయిటూ నడుపుతుంటే, ఆమె వాటిని సంజ్ఞలుచేసి నిలిపివేస్తుందా? ఆ దంపతులు గుర్రాలమీద స్వారీచేస్తారా? వెనకటి యుద్ధాలలో, గుర్రాలు, ఏనుగులు. ఇప్పుడు టాంకులు, మోటార్లు. బీ భర్తకు వొక మోటార్ సైకిల్ వుందిట. దానిమీద అతివేగంగా ప్రయాణం చేస్తూ వుంటాడట— భార్యని వెనకాల సీటుమీద కూర్చోపెట్టుకుని.

కాని మొన్నాడు, అత్తవారి వూరునుండి బీ రాలేదు— మరెన్న చెప్పాడు.

"ఎందుకనో?"

"అసలు వొకచోట వుంటేగదండీ. ఆ మోటారుసైకిలుమీద, దాన్ని ఎనక కూకోపెట్టుకుని, చర్‌పర్, చర్‌పర్, గర్‌బర్, గర్‌బర్ మంటూ లగాయించడంతోటే సరిపోతుందండి" అన్నాడు మరెన్న. మరి కొన్ని క్రొత్త ప్రయోగాలు నా నెత్తిన రుద్దుతూ, ఆ మొన్నాడు నేను బైలుదేరి వొచ్చేశాను.

నేను ఇంటికొచ్చిన నెలరోజులకి కుటుంబరావు వ్రాసిన ఉత్తరంలో బీ భర్త మోటార్ సైకిలుమీద వెడుతూ ప్రమాదవశాత్తు సైకిలుమీదనుండి

ఎగిరిపడి, గాయాలవల్ల హాస్పటల్‌లో మరణించాడన్నవార్త చూసి దిగులు పడ్డాను. వెనక సీటుమీద బీ కూడా వుందట. ఆమె కూడా పడిందిట. ఒకటి రెండు చిన్నగాయాలు తగిలాయిట, కాని పెద్ద ప్రమాదం జరగ లేదుట.

ఏం జరిగిందో ఊహించవచ్చు. యువకులకి వేగంగా ప్రయాణం చెయ్యడం అంటే చాలా సరదా. కదలిక, పురోగమనం, వేగం— వీటిని కాంక్షిస్తుంది యవ్వనం. భర్త మోటారుసైకిలుమీద వెళ్ళినప్పుడల్లా తనూ వస్తానని, వెనక సీటుమీద కూర్చుని, ప్రయాణం చేస్తూ వుండేది. అతి వేగంగా వెడుతుంది మోటారుసైకిలు. పడికి పడిపోకుండా అతని భుజాలు గట్టిగా పట్టుకుని కూర్చుని వుంటుంది తాను. శృంగారపు తృష్ణని తాళ్ళగా పేని అతని మెడచుట్టూ బిగించి ఇంక మోటారుసైకిల్ నిలపమంటుంది. అతను వినిపించుకోడు; ఆ శృంగారం చక్కలిగింతకి ఉద్రిక్తుడై మరీ వేగంగా సైకిల్ నడిపిస్తుంటాడు. ముందుచక్రం వేగంగా కదలడం ఆమె చూస్తుంది. అందులో చెయ్యిపెట్టడానికి అందదు. అందులోనో వెనక చక్రంలోనో, కాలుపెట్టి వుంటుంది— ఏమో ! మొత్తానికి నడుస్తున్న సైకిల్‌ని నిలిపేయత్నం చేసి వుంటుంది.

ఆ ఊగిసలాడ్డంలో భర్తపట్టు సడలి వుంటుంది. వేగంలో మతి పోయి, ఏ మలుపు తిరగడంలోనో యంత్రంపట్ల అధ్వర్యం విస్మరించి, సైకిల్ తిరగబడి, ప్రమాదానికి గురైవుంటాడు. వేగంగా వెడుతున్న ఆ మోటార్‌సైకిల్‌ని, ఉద్రేకంతో కొట్టుకుంటున్న ఆ గుండెలని, వొక్కసారి అరికట్టి, శాశ్వతంగా, స్థిరంగా, తనదిగా చేసుకోవాలన్న యత్నం అల్లా అంతమొందిందనుకుంటేనే నాకు తృప్తి. మృత్యువుకి కారణాలు ఏమిటో వేదాంతులు చెప్పొచ్చు. మరో కొత్త కారణం కల్పించింది, 'హాషియా మహబూబా బీ'! అర్థరహితమైన జీవితానికి అర్థం కల్పించడం తప్ప మానవుడు చెయ్యగలిగిన మహత్కార్యం ఏముంటుంది ?

పెండ్లికూతురుగా 'బీ' ని ఊహించుకున్నాను. తెల్లటి పైజామా— ఆకుపచ్చరంగు పొడుగాటి జుబ్బా— నారింజరంగు కండువా మేలి ముసుగులా తలమీదనుండి బుజాలపైకి రెండంచులా జారేటట్లు ఆ పల్చని

కండువా మడతలలోంచి ఆకుపచ్చ జుబ్బా— వక్షంమీద వ్రేలాడవేసిన రెండుజడలు, ఏ అవయవం కేసి చూడనీకుండా, గిరగిర తిరిగే కంటిలో పాప, నిలిచి చూడమని శాసించే పళ్ళతళుకు, శాశ్వతంగా నవ్వే శిలా ప్రతిమలా విడిన పెదవులతో నిర్మాణమైన విడని మొగ్గలాంటి ఆ చిన్ని నోరు, దోవ వెదుకుతూ, గుండ్రటి ఆవరణ చేసుకుంటూ, బెదిరి వెనక్కి వెళ్ళి తెగించి ముందుకొచ్చి, ఒకరికొకరు తోడన్నట్లు వక్షంపై తేయకుని శిఖరాలని అందుకుంటున్న చిన్ని గుండ్రటి స్తనాలు— రక్తమాంసాల పిల్ల పర్వతద్వయం నడుమ లోయలో కదలని నదిలా సన్నటి నడుం— హాషిమాబీని పెండ్లికూతురుగా అలా ఊహించుకున్నా. మరిప్పుడో వైధవ్యంలో బీ. అడివంతా ఒక్కసారి మండినట్లు, యవ్వనపు శృంగారం ఒక్కసారి ప్రజ్వరిల్లి, భూకంపంలా భర్త కోర్కెని చీల్చి, కిందికి పడేసి అశక్తితో అతన్ని చంపేసి, మండి మిగిలిన అడవిలో వొంటి వృక్షంలా, ఎడారిలో మతిపోయి మిగిలిపోయిన చెట్టువేరులా, చంద్ర బింబాన్ని కామించి గెంతి మరి కిందికి దిగిరాని సముద్రం కెరటంపై తుంపరలా- ఎక్కడో హిమాలయ మంచుశిఖరాన ఇరుక్కుపోయిన తెల్ల మేఘంలా 'బీ' నా ఊహలో నిల్చిపోయింది. పెండ్లికూతురుగా, తనూ భర్తా నన్ను చూడ్డానికొచ్చి సలాం చేసినప్పుడు ఏదేనా కానుక ఇద్దామను కున్నాను. వైధవ్యంలో ఆమెను తల్చుకుంటే అలా చూడకపోవడమే మంచిదనిపిస్తోంది. నా కెందుకీ బాధ!

భర్త చనిపోయింతర్వాత బీని కుటుంబరావు చూశాడుట- నేను మరోసారి హైదరాబాదు వెళ్ళినప్పుడు చెప్పాడు. వాళ్ళ పాతింట్లో కిటికీ వెనక నిలబడి, సంధ్యకేసి చూస్తూ వుందిట. నల్లజుబ్బా. అక్కడ చిరిగిన తెల్లకండువా ముసుగులా జడమీద కప్పివేసి నిలబడిందట. అతన్ని చూడగానే గుర్తించినట్లు ఓపికలేని మందహాసంలో పళ్ళతళుకు, పెదవుల వెనక వికసించని పుష్పంలో పుప్పొడిలాగ ముక్కలైపోయిందిట. "నువ్వు చెప్పింది నిజమే. కంటిపాప గుండ్రంగా తిరుగుతున్నట్లు కనబడుతుంది" అన్నాడు కుటుంబరావు.

ఆ దృశ్యం కూడా నే చూడకుండా చేసిన విధికి లోలోన కృతజ్ఞత చెప్పుకున్నాను. విధిని వెక్కిరించనివారూ, తిట్టనివారూ లేరు నాకు విధిపట్ల గురి లేదు. కాని యీ ఒక్కసారి దాని ఉనికిని గుర్తించి జోహారు చెప్పుకున్నాను.

కుటుంబరావుకి అక్కడనుండి మరో ఊరు బదిలీ అయింది. వెడుతూ నా పని ముగిసేవరకూ తనింట్లోనే వుండవల్సిందిగా ఏర్పాట్లన్నీ చేసి, పనికుర్రాడు మరెన్నని వప్పగించి వెళ్ళాడు. ముందుగదిలో ఫాన్ లేదు. వీధిలో వెనకవున్న మాంసం దుకాణం, చెట్టు లేవు. ఇప్పుడక్కడ ఒక టీ దుకాణం అవతరించింది. రాత్రి పగలూ, గ్రామఫోను పాటలు లవుడ్ స్పీకరులోంచి బిగ్గరగా వినిపిస్తుంటాయి. ఆలోచన తోచనివ్వని ధ్వనులు. ఒకటి రెండు రోజుల్లోనే దానికి అలవాటు పడిపోయాను. ఆ దుకాణం రోతగా తోచినా, ఎందుకో అది దగ్గరలో వుందనుకుంటే కాస్తంత ధైర్యంగా, ఆహ్లాదంగాకూడా వుండేది. అయిష్టత పురిగొల్పే వాటితోకూడా సమాధానపడి వాటిని తనవిగా చేసుకుంటాడు కాబోలు మానవుడు.

టీ దుకాణంముందు సైకిలాగింది: ఒక మోటారు సైకి లాగింది. ఇద్దరుముగ్గురు పిల్లలుచేరి వాటిని పరీక్షగా చూస్తున్నారు. దీ జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఆ యంత్రాలతో చెలగాటం ఆడి వినోదించేవారు లేరుకదా. దీ ఇప్పుడు ఎవరికొక్కి వెళ్ళడంలేదని చెప్పాడు కుటుంబరావు. నా కామెని చూడాలనివుంది ఎందుకో! చూస్తే బాధగా వుంటుంది నిజమే. బాధ పడటంలో కూడా కాస్తంత ఆనందం పొందాలనిపిస్తుంది. త్రాచుపాము పడగపై గుర్తు, సముద్రం లోతులో ముత్యపు చిప్పలో ముత్యం, పౌరాణిక యుగంలోని జలచరం నుదిటిమీద వజ్రం, జుగుప్స కలిగిస్తాయి, ఆకర్షిస్తాయి. పాముని పెంచింది క్లియోపాత్ర. ముళ్ళపొద నీడలో వెన్ను వాల్చింది ఈజిప్టురాణి నేఫెర్ టేరిటి. కత్తిని తన రక్తంలోముంచి బాబు వ్రాసింది ఝాన్సీ. ఈనాడివి 'దీ' కి సాధ్యంకావు. ఆమె చరిత్ర కట్టలవెనక స్త్రీ. జమునా ఒడ్డున పాడుపడిపోయిన మహల్‌లో మూలగదిలో గులాబి

పూలమధ్య మోహం పొదుకుని, ఎఱ్ఱటి సంధ్యాలావణ్యం చూసి ఎఱ్ఱటి పెదవి కొరుక్కుని, కారిన రక్తం చుక్కలని రాని ప్రియుడికోసం, తన గుండెవలె, ఆ చుక్కలు గడ్డకడుతుంటే చూసి విషాదంలో జారిన కన్నీటి బొట్లద్వారా, గడ్డకట్టనీకుండా కామంతో శోకిస్తున్న చారిత్రిక జనానా లోంచి విముక్త అయిన ముస్లిం కన్య బీ. శాసించేటందుకు రాకొమారులు లేరు యీనాడు; జయించేటందుకు రాజ్యాలు లేవు; ఎక్కేటందుకు పల్లకీలు లేవు. భగ్నం చేసేటందుకు ప్రేమించే హృదయాలు గుఱ్ఱాలమీద స్వారీ చేస్తూ రావు. ఆ దొరికిన ఒక్కదాన్ని, ఆ యంత్రంలో పడేసి చంపేసింది.

టీ దుకాణంలోంచి తిన్నగా నా గదికొచ్చాడు కొత్తగా పరిచయం అయిన రాజన్నగారు.

"పాపం! బీ ఎలావుందో చూశారా ?"

"ఆ మధ్య చూశాను- రెండు నెలలైందేమో."

"దానికేం విశేషంలావుంది" అన్నాడు.

"అంటే ?"

"మా యింటికొచ్చింది చూడ్డానికి."

"దిగులుగా వుందా ?"

"దిగులేం తెగులు. ఆటీన్ రాణిలాగుంది. పైగా మా గోడ గడియారం తగలేసింది "

"అంటే ?"

"మాదో పాతది, గోడగడియారం వుందిలెండి. మావాడు కీ ఇచ్చి, అద్దంతలుపు వెయ్యడం మరిచినట్లున్నాడు. బీ వెళ్ళి అందులో చెయ్యెట్టి, పొడుగాటి తీగకి వుంటుందే పెండ్యులమ్ బిళ్ళని కదిపినట్లుంది. ఏం చేసిందో నే చూడలేదు. మొత్తానికి ఆ గడియారం కాస్తా మూలపడింది" అన్నాడు రాజన్న.

నాకు నవ్వొచ్చింది— ఆపుకున్నాను. పాడైంది మన గడియారం కాదుగా— నవ్వితే ఆయనకి కోపం రావొచ్చు.

"అన్నీ అట్లాంటి పన్లే. ప్రతిదాంట్లో వేళ్ళుపెట్టడం, చెడగొట్టడం, వేళ్ళు విరగకొట్టుకోడం" అన్నాడాయన.

"మరంతే— ఆ పిల్ల జీవితం ? భవిష్యత్తు మాటేమిటి ?" అన్నాను.

"ఏమో, ఎవడికి తెలుసు. వాళ్ళమ్మ మిషను కుడుతుంది. ఇదికూడా ఆ పని నేర్చుకుని, గడుపుకుంటుంది— ఏదో ఉపాధి దొరక్కపోదుగా" అని వెళ్ళాడు రాజన్న.

తరవాత, పనికుర్రాడు మరెన్న నడిగాను దీని గురించి. మరెన్న తన చెయ్యి బోర్లతిప్పి చూపించాడు.

"చూడండి" అన్నాడు.

"ఏముంది ? ఏమీ కనబడ్డం లేదే !" అన్నాను.

"ఇప్పుడంతా సాఫైపోయిందిలెండి- అబ్బో ! వెనక నాలుగైదేళ్ళయిందండి— దొడ్లో ఆ వరండా ముంగల మెట్లున్నాయి చూశారు—అడ కూర్చుని ఫినైలుతో నేల తుడుస్తుండానండి. గుడ్డపీలిక ముంచి చదునుకు తుడుస్తుండా. అడకొచ్చింది దీ— నా చేతికేసి చూస్తూ నిలబడింది. 'లెగు, పో, అవతలకి' అన్నానండి. గిరగిర తుడుస్తుంటే, నా చేతిమీదికి గెంతి, కాలుతో తొక్కిందండి. 'అమ్మో చచ్చా' అన్నానండి. ఫినైల్ గొట్టం బుడ్డి పైకెత్తి, నెత్తిన పెడదామని తరుముకెళ్ళానండి. పర్ కిర్, బర్ కిర్ మంటా ఓ దౌడు తీసిందండి" అని ప్రత్యేకమైన వాడిభాషలో కొన్ని అమూల్యమైన ధ్వనులతో మేళవించి వర్ణనచేశాడు మరెన్న.

"భర్త పోయింతర్వాత, ఆమెను చూశావా ?"

"లేదండి. మొగుడుచస్తే బైటకి రారండి వాళ్ళు—"

"మరి రాజన్నగారింటి కెళ్ళిందట."

"కూరకో, పచ్చడికో అళ్ళమ్మ పంపివుంటుందండి."

"ఇప్పుడు వుళ్ళో లేదా ?"

"లేదండి"

"ఏమైందో ?"

"హాయిగా మరో సాయబుని పెండ్లిచేసుకుందండి."

"అదెప్పుడు ?"

"రెండు నెల్లయిందంటండి. అడుగో మిషనుకట్టు మస్తాన్ చెప్పాడండి."

"నిజంగా !" అన్నాను ఆశ్చర్యం ప్రకటిస్తూ.

"అవునండి. మలబార్ సాయిబంట. హాఫీజంటండి అదిపేరు. ఇమానం నడుపుతాడంటండి. అణ్ణి చేసుకుంది."

"వారి పెళ్ళి నువ్వు చూడలేదా ?"

"పై ఊళ్ళో స్నేహం కలిసిందంటండి. కసిబిసిగా, బిగిజిగిగా, గప్‌చిప్‌గా చేసేసుకుందంటండి-ఇమానంలో తర్‌మర్ పర్‌మర్‌గా తిరగొచ్చునని." అంటూ పనిమీద వెళ్ళాడు మరెన్న.

నాకు నవ్వొచ్చింది—బీ మళ్ళా పెండ్లి చేసుకుందన్న వార్త వినగానే, ఏదో కొంతభారం తగ్గినట్లనిపించింది. కన్య జీవితం మాతృత్వంలోగాని సంపూర్ణమవదు. అందుకనే కథలలోనూ, నవలల్లోనూ, విడివిడిగావున్న నాయికా నాయకలను జోడాలుగా కేటాయించవల్సిందిగా రచయితని శాసిస్తాడు పాఠకుడు. వివాహంలో వారికథ సమాప్తం కావాలి. తరవాత వాళ్ళు ఎట్లావున్నదీ, ఏం చేసిందీ, అతను ఊహించుకోగలడు. తర్వాత ఏముంటుంది ? వారికి సంతానం కలుగుతారు. పెంచి, పెద్దలని చేసింతర్వాత, తలిదండ్రులు జీవితం చాలించుకుంటారు.

యుక్తవయస్సులో ఎవరేనా పెండ్లికానివారున్నారంటే, వారిపట్ల సమాజానికి బాధ్యత వుండితీరుతుంది. వారినో ఇంటివారినిగా చేసేవరకూ సమాజం నిద్రపోదు. నాలో వున్నది యీ రకం తృప్తికాదు. వివాహం చేసుకోవడంలో 'బీ' వ్యక్తిత్వం బైటపెట్టింది. ఆమె చాలా బీదది. నేను ఎదిగింతర్వాత చూడకపోయినా, పెద్ద చక్కంది కాదనే అనుకుంటాను. రోడ్డు ముగిసింతర్వాత ఊరవతల వానకి తడిసిన మన్నుగుట్టలు 'బీ' లాంటి స్త్రీలు. తోచక చేతులో వో ముద్దని తీసుకుని కాలక్షేపానికి దాన్ని కదిపి, దువ్వి. నొక్కి వొక ఆకృతితెస్తాడు అటు నడిచిన పురుషుడు. ఎండకి గట్టిపడి ఆ రూపం ప్రతిమగా నిలిచిపోతే వూళ్ళోకి తీసకెళ్ళి వొక ఛూరుకింద పెడతాడు. బొమ్మ పగిలి విరుతుంది. అందులోంచి మరో

బొమ్మ బైటపడొచ్చు. ఏమీ లేకపోవచ్చు ఈసారి నాకు 'ధీ'ని చూడాలని వుంది. కాని వాళ్ళు హైదరాబాద్‌లో లేరు. భర్తకి ఔరంగాబాద్ విమానాశ్రయంలో పనిట. అక్కడికి వెళ్ళారు. ఆమె తల్లి కూడా అక్కడికే వెళ్ళిందిట.

నేనూ మా ఊరువెళ్ళిపొయ్యాను. 'ధీ' కి పెండ్లి కాగానే ఆమెపట్ల కుతూహలంకూడా సన్నగిలింది. ఆమెని గూర్చి ఆలోచించడంకూడా జరగడంలేదు- ఎప్పుడేనా ఆకాశంలో విమానం వెడుతూ చేసే చప్పుడుకి, పైకి చూసినప్పుడు తప్ప.

రెండుమూడు నెలలకిగాని మళ్ళా హైదరాబాదు వెళ్ళే అవకాశం కలగలేదు. బదిలీ అయిన కొత్తఊరు కుటుంబరావుకి సరిపడలేదు. అతని ఆరోగ్యం బాగుండలేదు. మళ్ళా తనని హైదరాబాదు బదిలీ చెయ్యవల్సిందిగా దరఖాస్తు పెట్టుకున్నాడు. దానికేమీ సమాధానం వొచ్చినట్లులేదు. ఆరోగ్యం కోలుకొనే నిమిత్తమై రెండునెలలు శెలవుపెట్టి హైదరాబాదు వచ్చేశాడు. చికిత్స నిమిత్తమై హాస్పిటల్‌లో చేరాడు. చూడ్డానికి రమ్మంటే వెళ్ళాను.

కుటుంబరావుకి విశ్రాంతి కావాలన్నారు డాక్టర్లు. విశ్రాంతి కావాలన్న డాక్టర్లంటే నాకిష్టం. ప్రపంచంలో అరిష్టాలన్నీ అందరూ విశ్రాంతి లేకుండా, పనిలో నిమగ్నులుకావడం వల్లనే సంభవిస్తాయనుకునేవాళ్ళలో నేనొకణ్ణి. ప్రతి సంవత్సరం వొక్కరోజేనా, ప్రతివ్యక్తి తనుచేసేపని నిలిపివేసి, తమాయించి, తన్నుతాను సింహావలోకనం చేసుకుని ప్రయోజనం కోరకుండా, ప్రపంచాన్ని తిలకిస్తే సత్ చిత్ ఆనందాలు సమకూరుతాయనుకుంటాను.

ప్రపంచం నామాట వినదు ఈ ముక్కలు ఎందరెందరో చెప్పారు. ఏ వొకరిద్దరు ధన్యజీవులో తప్ప. యీ బోధ ఎవ్వరూ పాటించరు. గోళాలు తిరిగిపోతున్నాయి. భూమి తిరిగిపోతూంది. ఎవ్వరూ ఆపలేరు. సమాజాలు కదిలిపోతున్నాయి. మనిషి విశ్వకర్మ అనే చక్రంలో నలిగి తిరిగిపోతున్నాడు. ఆ చక్రం అతను తయారుచేసుకున్నదే. 'ధీ' లాంటి

వారెవరేనా ఆపుదామని చెయ్యిపెడితే, ముక్కు పూడిపడుతుంది. మధ్య నాకెందుకు ?

కుటుంబరావున్న వార్డుపక్క గదిలో మిషనుకుట్టు మస్తాన్ వున్నట్లు, మరెన్నవల్ల తెలిసింది. చూడ్డానికి వెళ్ళాను. ఏమిటో మిషనుకుట్టేవాళ్ళు సన్నగా వుంటారని నా ఊహ. అతనిపేరు మస్తానైనా, మిషనుకుట్టు మస్తాననే అనబుద్దేస్తుంది ఎందుకో. సన్నగా వున్నాడు. చిరుగుల జుబ్బా-టోపీ. లోతుకుపోయిన కళ్ళు. ఎదిగిసగడ్డం, మధ్య వొక పన్నులేదు. మూతికి ఇరుప్రక్కలా కాపలాకాస్తున్నట్లు లోతైనగీతలు, నీరసంగా కిందికిచూస్తూ నవ్వుతూ మాట్లాడతాడు.

అతనికి కీళ్ళజబ్బుట-ముఖ్యంగా మోకాళ్ళు పట్టేస్తాయిట. మోకాలు చిప్పలపై ఏవో రబ్బరుగొట్టాలు తగిలించారు. ఇప్పుడు కొంచం మెరుగేట-నడవగలుగుతున్నాడుట, ఇంక నాలుగైదురోజుల్లో ఇంటికి వెళ్ళిపోతాడుట.

“ఊరికే రాత్రి పగలు, మిషనుకుట్టడంవల్ల కాళ్ళు పట్టేశాయేమో-పోనీ కొంతకాలం చేతిమిషను వాడరాదూ?” అని వోదారుస్తూ మాట్లాడాను. మరెన్న నవ్వుతున్నాడు.

“ఈడొక్క దేనంటండీ. కిస్‌పిస్, కస్‌పిస్‌మని మిషను తొక్కడం బోలెడంతమంది చేరంటండీ-ఆళ్ళందరూ కాళ్ళు పట్టి చస్తున్నారంటండీ-ఈడి కర్మ !”

నిజమేనన్నట్లు మస్తాన్ నవ్వుతూ తన కాళ్ళకేసి చూసుకుంటున్నాడు.

చేతులతో కాళ్ళమీద రబ్బరుగొట్టాలు సరిగ్గా సర్దుతున్నాడు. ఎడమచెయ్యి వెనకభాగాన మానిపోయిన దెబ్బ గుర్తు కనబడింది. ఆ దెబ్బకేసి చూశాడు మస్తాన్. నవ్వాడు. ఏమిటన్నట్లు చూశాను.

“ఇది ఔరంగాబాద్‌లో జరిగిందండి. ఆ మధ్య అక్కడ మిలటరీ వోళ్ళ మిషన్లు వేలం పాడుతున్నారు. చవకగా కొనుక్కుడుదువుగాని రమ్మందండి ‘ఛీ’. సరేనని వెళ్ళాను.”

"ఎట్లావుంది 'బీ' ?"

"బాగానే వున్నారండి. రేకుల గది వొకటుందండి. అందులో తనూ, హాఫీజు వుంటారండి. వెనక వరో చిన్నగది. అందులో వాళ్ళమ్మ, ఏదో గడించి పడేస్తాదండి. అయినా అలవాటు చొప్పున వాళ్ళమ్మ మిషను కుడతావుంటుందండి ఆ చుట్టుపక్కల ఇళ్ళవాళ్ళ చిరిగిన బట్టలు అయ్యె, మరమ్మత్తు చేసిపెడుతూ వుంటుందండి "

"మరి బీ కి కాలక్షేపం ?" అన్నాను.

"మొగుడుతో షికార్లండి. అళ్ళకో జీపుందండి. అందులో...."

అతని మాట పూర్తిచెయ్యకుండా ఆ వాక్యాన్ని అందుకున్నాడు మరెన్న.

"తర్ బిర్, తర్ బిర్ మంటూ మొగుడితో షికార్లండి" అని నవ్వుతూ పూర్తిచేశాడు మరెన్న.

"విమానంలో వెళ్ళరా ?"

"నాకేం తెలుస్తుందండి. రెండురోజులే నే వుంట. ఓ రోజల్లా వేలంపాటతో సరిపోయిందండి. మొగుడు- హాఫీజు విమానం నడపడం నేర్చుకున్నాడండి. అందులో కొత్తవాళ్ళకి నేర్పుతానికి ఎక్కించుకుపోతా వుంటాడటండి. అదోళ్ళని రానీరంటండి."

"మరి నువ్వెక్కావా ?"

"లేదండి."

"మిషను కొన్నావా ?"

"కొన్నానండి. అళ్ళగదివెనక మండువాలో పెట్టి మిషను తొక్కరైటు చూస్తున్నానండి సాయంత్రం. బీ వొచ్చి తొక్కుతుంటే ఆ చక్రంలో చెయ్యిపెట్టి వెనక్కి నెట్టిందండి. పై బెల్టుపూడి, నా వేళ్ళు సూదికింద కుట్టడిపోయాయండి. అదండి యీ దెబ్బ" అని చేతి వెనకభాగంకేసి దిగులుగా చూస్తున్నాడు.

"మా బాగా అయిందిలే" అన్నాడు మరెన్న. మస్తాన్‌కి వో పాత లాల్చి పంపించాను.

"కట్టమంటారాండి ?"

"లేదు, నువ్వు తొడుక్కో" అన్నాను. అందరం నవ్వుకున్నాం.

ఆ సాయంత్రం హోటలుకెళ్ళి కడుపార భోజనం చేశాను. హాస్పిటల్‌లోంచి బైటపడగానే, మనం ఇంక బ్రతికి వున్నందుకు దైవానికి కృతజ్ఞత చెప్పుకుంటాం నీళ్ళు పోసుకోడం, తినడం, నిద్రపోడం లాంటి దినచర్య మరింత తీక్షణంగా వుత్సాహంలో జరుపుతాం. సినిమాకు కూడా వెళ్ళాను. ఆ సినిమా ఏమీ బాగాలేదు. కాని నేను చాలా ఆనందించాను. ఆ ఆనందం అంతా నాలోవున్నదే అని నాకు తెలుసు.

ఆ మొర్నాడు కుటుంబరావు హాస్పిటల్‌నుండి విడుదలయి, యింటికొచ్చే యేర్పాట్లు చేస్తున్నాం.

మరెన్న ఎక్కడా అయిపులేదు. పక్కగదిలో మస్తాన్ కూడా కనబడలేదు. ఏమయ్యారు ? రాత్రి విడుదలయి ఇంటికి వెళ్ళాడా మరెన్నని తీసుకుని ? ఏమో, డాక్టర్ని అడగాలనుకున్నా. ఆయన ఇంకా రాలేదు. ఈలోగా ఏర్పాట్లు పూర్తయి యింటికొచ్చేశాం.

మరెన్న లేకపోతే ఇంట్లో పనికి కష్టంగావుంది కుటుంబరావుకి. ఆ వీధిలో దుకాణంలోవుండే గాలిబ్ తన కూతుర్ని చిల్లరపనులకి పంపించాడు. ఆ పిల్ల పేరు 'ఖైరున్నిసా'. నల్లగా వుంటుంది. చెవులకు పోగులుంటాయి. కోలమొహం, బుగ్గమీద పచ్చబొట్లు, చలాకీగా వుంటుంది కాని ఎక్కువ మాట్లాడదు.

బ్రెడ్ పట్టుకురమ్మని పంపించాడు కుటుంబరావు. నేను స్నానం చేసి, కిటికీముందు కూర్చుని పత్రిక చదువుకుంటున్నాను. రోడ్డుమీద టీ దుకాణంనుండి సంగీతం గందరగోళంగా వినబడుతూంది .దానికితోడు మరో సినిమాలారీలోంచి పాటలు లవుడ్ స్పీకరులో భీకరంగా పోటీచేస్తూ వాతావరణాన్ని కల్లోల పరుస్తున్నాయి. ఆ గందరగోళంలో నా మనస్సెందుకో ప్రశాతంగావుంది.

ఒక్కసారి ఆ ధ్వనులు నిలిచిపొయ్యాయి. అంతా నిశ్శబ్దంగా వుంది. లయ, క్రమం తప్పినట్లు నాకు చీకాకేసింది. ఆ పాటలు నిలిచిపోతే

పిచ్చెత్తినట్లయింది. టీ దుకాణంకేసి చూశాను. జనం గుమిగూడారు. నిశ్శబ్దంగా వున్నారు.

ఆ గుంపులో 'ఖైరున్నిసా' చేతిల్లో పొట్లం పట్టుకుని నిలబడివుంది. ఇంటివైపు పరుగెత్తుకొస్తోంది. ఏమిటో చూద్దామని నేనూ లేచి బైటికి రాబోతున్నాను. ఆ పిల్ల గబగబ వొగరుస్తూ వచ్చింది.

"ఏమిటది ?"

"బీ చనిపోయిందట" అన్నది.

నేను, కుటుంబరావు వొక్కసారి 'ఆ' అని నిలబడిపోయ్యాము.

"అడుగో మరెన్న" అని రోడ్డుమీద గుంపుకేసి చూపించింది. మేం గబగబ రోడ్డుమీదికెళ్ళాం. మరెన్న వాడి వెనక కుంటుకుంటూ మిషనుకుట్టు మస్తాను వస్తున్నారు.

"ఏం జరిగింది ?"

మెల్లిగా నడుముకుంటూ వచ్చి, వరండాలో బల్లమీద కూర్చున్నాడు.

"విమానంలోపడి చచ్చిందండి— బీ" అన్నాడు. వివరాలు చెప్పమన్నాం.

"నిజం భగవంతుడికి తెలియాలండి. హాఫీజు మరొకమ్మాయిని చేరతీశాడంటండి. దానికికూడా విమానంలో పనిటండి. అందులో వెళ్ళేవాళ్ళకి టిఫిన్, టీ అయ్యీ యివ్వడంటండి. దాన్నికూడా తర్ఫీదుకోసం తిప్పమన్నారంటండి. హాఫీజ్ ఆ పిల్లనెక్కించుకుని పోతూంటం బీకి నచ్చలేదండి. అదంతా వొట్టిది- ఆడోళ్ళని విమానం ఎక్కనివ్వరు, ఆ పిల్లతో ఆ మిస మీద షికార్లు తిరుగుతుంటావు, వొల్లకాదని మందలిస్తే ఆడు వినడంలేదంటండి. హాఫీజ్, ఆ కొత్తపిల్ల జీపులో తిరగడం- సాయంత్రాల విమానంలో ఎల్లడం చూసి 'బీ'కి బిసెక్కిందండి.

ఆ సాయంత్రం విమానం ఎగిరేటోటకి బైలుదేరాడంట హాఫీజు. నేనూ వస్తానంది 'బీ'. వల్లకాదన్నాడు. వచ్చితీరతానంది. హాఫీజు లగెత్తుకు పొయ్యాడు. ఆడెనకాల బీ పరుగెత్తింది. అళ్ళమ్మ పోమాకే, అ దచ్చి నోడితో, నీకేం కతుకు అంటానే వుందంట— యిది...."

"....వో దిగడదిగడమని దేవుడు" అన్నాడు మరెన్న. అతన్ని చెప్పనీమని మరెన్నని మందలించాడు కుటుంబరావు.

"ఇంకేముందండి, విమానాలకాడ ఎవ్వరు లేరంటండి. వో విమానంలో హాఫీజు ఆ నేర్చుకునే మార్వాడీపిల్ల ఎక్కారంటండి. తలుపు లేశారట. బీ పరుగెత్తుకుంటూ, విమానంకాడి కెళ్ళిందండి. విమానం కదిలిందంట. విలపమంది 'బీ'. పరుగెత్తుకుంటూ పైకి ఎగిరి గది తలుపు పట్టుకోబోయి, చెయ్యిజారి కిందపడి చచ్చింది అంటుందండి ఆ మార్వాడీ పిల్ల "అదేంలేదు. విమానం ముందుగా నిలబడింది. విమానం కదిలింది. అది తప్పుకోలేదు. దాన్ని గుద్దేసి సర్రున వెళ్ళింది- ఫర్లాంగు వెళ్ళాక నిలిపాను. దిగిచూసేసరికి ఎక్కడా మనిషి ఐపులేదు అంటాడు హాఫీజు. నిజం భగవంతుడికి తెలియాల. మొత్తానికి సచ్చిందండి- పసందైనపిల్ల పాపం...." అని మస్తాన్ తన మోకాలికేసి చూస్తున్నాడు.

కుటుంబరావు కళ్ళల్లో తడిచూశాను. అప్రయత్నంగా నా కళ్ళు కూడా తడిశాయి. రుమాలుతో తుడుచుకున్నాను.

"హాఫీజు అది సావాలనే ఇమానం పోనిచ్చాడండి. అందుకనే అణ్ణి పట్టుకున్నారు పోలీసోళ్ళు. అణ్ణీ, ఆ పిల్లనీ...." అన్నాడు మరెన్న.

"ఏముందండి- అదు గోల- నాకేంలేదు బాబో అని ఏడుస్తాడు. అది అపుచెయ్యమంటే, అదంతా వేళాకోళం అనుకున్నాడుటండి. నిజంగా చస్తుందని కల్లోకూడా అనుకోలేదన్నాడండి. అళ్ళిద్దరినీ అరెస్టు చేశారండి. బీ తుక్కుతుక్కు అయి, మనిషెక్కడా కనబడలేదండి. తెల్లవార్లు లైట్లేసుకుని వెతికి, తెల్లారగట్ల, పొదల్లో దానిబట్టల పీలికలు, మిగిలినవాటినీ తెచ్చి భద్రంచేసి గుర్తుపట్టే నిమిత్తం తెలిసినవోళ్ళని పట్టుకు రమ్మని, పోలీసోళ్ళని కారులో పంపితే, నేనూ- పడవలేను కదండి- సాయంగా మరెన్న, రాత్రి కార్లో బైలుదేరి మధ్యాహ్నానికి చేరుకున్నామండి. గుర్తుపట్టామండి. అణ్ణి విడిచి పెడతారంటలెండి- పెద్ద పోలీసునౌర

చెప్పాడండి. 'బీ' పోతాపోతా నన్ను విమానం ఎక్కించి మరీ పోయిందండి-" అని నవ్వి మౌనంలో పడ్డాడు మస్తాన్.

"నానూ ఇమానంలో తస్‌బిస్ గస్‌బిస్ మంటూ, జుయ్ గుయ్ మంటూ వచ్చేశానండి ఆదుగో ఆ పోలీసు దొరగారితో...." అని పూర్తి చేశాడు మరెన్న.

టీ దుకాణం సంగీతాలు మళ్ళా అందుకున్నాయి. గుంపు పల్చబడి, వాళ్ళవాళ్ళ పనులమీద పోతున్నారు. నిత్యజీవితం గిరగిర తిరుగుతూ కొనసాగుతోంది. సూర్యుడు పైకి పోతున్నాడు. నా కా రోజున భోజనం చెయ్యబుద్ధిపుట్టలేదు. కుటుంబరావు, నేనూ కొస్తంత బ్రెడ్ తిని, కాసిని పాలుతాగి పడున్నాం. సాయంత్రం బైటికినడిచాను. ఆకాశంలో అర్ధ చంద్రుడు తెగిన సౌందర్యంతో దిగులుగా మొహం చూపలేక మేఘం వెనక మరుగుపడ్డాడు. వీధిచివర ఇంట్లోకి పరుగెట్టింది కొత్తపనిపిల్ల కైరున్నిసా. ఇళ్ళు, రోడ్డు, చప్పుళ్ళు, మనుషులు వెనక దిగడిపోయ్యారు. ఆవింక రాతిగుట్టలు- అక్కడక్కడ ఎదిగేవిధం తెలీక మొలిచినచెట్లు. పైన ఆకాశం, తారకలు. దిగులు తగ్గినట్లయింది. బరువు ఎవరో తీసేశారు. సందేహాలు, శంకలు, ప్రశ్నలులేవు. నాకర్థమైంది.

విమానాశ్రయం దగ్గరకి పరుగెత్తుకుంటూ వెళ్ళింది హాషిమాబీ. విమానంలో ఎక్కి, ప్రయాణానికి సిద్ధంగా వున్నారు హాఫీజ్, శిక్షణ పొందుతున్న ఆ అమ్మాయి. విమానం భూమిమీద కదలడానికి సిద్ధపడుతోంది. పైకి లేచే ముందు ఐదారొందల గజాలమేర నేలమీద చక్రాలపై సాగి, వేగం పూరించుకుని ఆ పైన పైకిలేస్తుంది విమానం. ఆ పరుగుకి సిద్ధపడుతూంది విమానం. దానిముందు ఫాన్‌లో రెక్కలలాంటివి పెద్దపెద్ద రెక్కలుంటాయి. అవి వేగంగా తిరుగుతాయి. తరవాత విమానం కదులుతుంది. హాషిమాబీ విమానం పక్కకి వెళ్ళి పైకి చూసింది. పైన ఎవ్వరూ కనబడరు. విమానం ముందుకొచ్చింది.

బ్రహ్మాండమైన వేగంతో ఫాన్ రెక్కలు గుండ్రంగా తిరుగుతున్నాయి. నిలపమని కేకేసింది. ఆ చప్పుడులో ఎవరికీ మాట వినపడదు. విమానం కదలబోతోంది. ఆ రెక్కలని పట్టుకుని నిలిపివెయ్యాలి. తనకి తెలిసింది, అలవాటైంది అదొక్కటే సాధనం. చెయ్యిపెట్టి పట్టుకోబోయింది. ఆ చక్రంలో శక్తి ఆమెని గిరగిరతిప్పి, తుక్కుచేసేసి, దూరంగా ఎక్కడో గిరవాటెట్టింది. ఆమెలో మిగిలిన భాగాలు గుర్తుపట్టటమే కష్టమైపోయింది.

ఆ విధంగా బీ అంతమొందిందనుకుంటాను. మధ్యాహ్నమంతా చెప్పుకుని కుటుంబరావు, నేనూ యీ నిర్ణయానికొచ్చాం. కొన్ని విషయాల పట్ల కారణాలు స్పష్టంగా వుండనక్కర్లేదు; తర్కబద్ధమైనవిగా నిర్ణయానికి తరమనక్కర్లేదు. కాని పర్యవసానాన్ని మనస్సు ఆమోదిస్తుంది. ఆ ఆమోదంలో గొప్ప ఆనందం వుంది.

రాయిమీదకూర్చున్నా, నక్షత్రాలు మసగమసగగా కనపడుతున్నాయి. ఎక్కడనుండో ఏ జంతువు అరుపో వినబడుతోంది; ధ్వని నిశ్శబ్దాన్ని కామిస్తోన్నట్లు, పాదాలకింద కీచురాయి రోదిస్తోంది. ఆ నిశీధి ప్రశాంతతలో నాఊపిరికి స్థానంలేదు. నిట్టూర్పు అక్కడ వొదిలేసి వెనక్కి తిరిగాను అక్కడే వొక రాయిలా స్తంభించి నిలిచిపోతుంది ఆ నిట్టూర్పు.

మృత్యువుతో కథని ముగించడం సుళువే. కథలో ఇమడటానికి అనువైనవిగా సిద్ధంగా లభించవు జీవితంలో సంఘటనలు. కాని బీ కథ సిద్ధంగా పెట్టిన కథ. అమర్చిపెట్టిన కథ. దాని కేదో అతికించి, కల్పించి, వాఖ్యానించి, ముగించే అవసరం లేకపోయినా, చటుక్కున స్ఫురించే అర్థంమట్టుకు కనిపించడం లేదు. ఈ కథకేమన్నా అర్థంవుందేమో ఎవరైనా చెబితే సంతోషిస్తా.

ఏదో అంతరార్థం కల్పిస్తేగాని, మనస్సు కుదుటబడదు. ఈ ప్రాణి ఏ కొత్త విషయం సాధిస్తుందో చూద్దామన్నట్లుగా వొకొక్కక్క జీవుడిని లోకంలోకి నెట్టుతుంది సృష్టి. తన ఉనికిని పెంపొందించుకోవాలనే సృష్టి అభిలాష. దానికి తోడ్పడేటందుకు ప్రాణులను సృష్టిస్తుంది. ఒకొక్కక్క

ప్రాణీ వొక్కొక్క సృష్టి రహస్య పరిశోధకుడు. వారివారి కృషి ఫలించిందీ లేనిదీ సృష్టికే తెలుస్తుంది. పెడతోవని వెళ్ళినవారినీ, మిడిసిపడి, అతిగా శోధించినవారినీ సృష్టి మందలిస్తూనే వుంటుంది. తన శక్తికి మించిన శక్తిగల ప్రాణులొచ్చిపడితే భరించలేదు.

అట్లాంటి ప్రాణి, హాషిమాదీ. గుండ్రంగా తిరిగే కంటిపాపల నేత్రాలుగల శారీరక వైచిత్రిని తెచ్చుకుని సృష్టి రహస్యాన్ని శోధించడానికి పూనుకుంది ఆమె. ఆ పరిశోధన స్వరూపం ఎట్లాంటిదో నే ఊహించగలను.

మొత్తం విశ్వంలోవున్న పదార్థం అంతా వొక చిన్న గోళంగా కుదించి వుండేది సృష్టి ప్రారంభంలో. అది ఎందుకు అల్లావుందో, ఎక్కడనుంచి వొచ్చిందో ఎవ్వరికీ తెలియదు. ఉంది. అంతే ఆదిలో దాన్నెవరో గిర్రున తిప్పారు. అది కోట్ల సంవత్సరాలుగా గిరగిర తిరుగుతోంది. తిరగడంలో గోళంలోపల పదార్థం అణువులు వొత్తిడికి డీకొని, విడి వేరు వేరు గోళాలుగా తిరుగాడాయి. అట్లా ఒక్కొక్క గోళంలో నుంచి కొన్ని పిల్లగోళాలు వుద్భవించి, పరిభ్రమిస్తూ వున్నాయి. విడిపోయినా వాటికి అన్యోన్య ఆకర్షణ వుంది. నిర్ణీతమైన దూరంలో మార్గంలో తిరుగాడుతాయి. గోళాలు పెరిగిపోతున్నాయి. కొన్ని విడిపోయి, సూక్ష్మైపోతున్నాయి. కొన్ని పెద్దవైపోతున్నాయి. విశ్వం పెరిగిపోతూవుంది. విశ్వంలో ప్రతి పదార్థమూ గిరగిర తిరిగిపోతోంది. దాన్ని ఎవ్వరూ ఆపలేరు. మొదట్లో ఏ శక్తి తిప్పిందో. ఆ శక్తికి కూడా నిలపడం సాధ్యం కాదు. సృష్టి ఆగదు. పరిభ్రమిస్తూ వుంటుంది. విశ్వంయొక్క వైశాల్యం గాంభీర్యంతో పోలిస్తే మానవుడు అల్పుడు. కాని దాని వైశాల్యం గాంభీర్యం ఎట్టివో ఎంతటివో తెలుసుకోగల మహత్తర శక్తి. అద్భుత చైతన్యం, వొక్క మానవుడికే వున్నాయి. విశ్వంముందు మానవుడి అల్పత్వం ఋజువు కావాలంటే, అది మానవుడి ఊహవల్లే జరగాలి.

కథా నిలయం
193
శ్రీకాకుళం

కానీ, ఇదీ తెలుసుకోడం వేరు, ప్రత్యక్ష పరిశోధనకి పూనుకుని, ఊహని కార్యంలోకి మార్చడం వేరు. ఆ కదిలిపోతున్న సృష్టిని, తిరిగే విశ్వాన్ని వొక్కక్షణం ఆపుతానంటుంది హాషిమా బీ. అంతటి శక్తి యౌవ్వనానికి తగదు. అంతటి శక్తిని ఆమె శరీరం వుంచుకోలేదు. దైవానికి సాధ్యం కాని కార్యం ఆమెకి ఎందుకు సాధ్యం కాకూడదో ఆమెకి తెలీదు పాపం. ఈ రకం పరిశోధనకా ఆమె నిక్కడికి పంపించటం! తగదని తీసుకు పోయింది సృష్టి.

మళ్ళా మనుషుల అలజడి, దుమ్ము, ధ్వని, దీపాలూ, గుడ్డవిప్పుకుని నగ్నంగా గెంతుతూవున్న గాలి- యీ నా ఆలోచనల్ని భంగం చేశాయి. అదుగో దూరంగా రోడ్డు మొగ, అక్కడో రాతిబండ, దానిమీద వో కుర్రాడు. పరీక్షగా చూశాను. మరెన్న.

"ఏం మరెన్నా, ఇల్లా కూర్చున్నావు వొక్కడవు? అయ్యగారి క్కావల్సినవన్నీ చూశావా?"

"ఊరికినే, ఏమీ తోచక యిట్లా గొచ్చానండి."

"ఏం?"

"దీని గురించి తల్చుకుంటే దిగులేస్తుందండి."

"అవును పాపం."

జేబులోంచి ఏదో తీశాడు మరెన్న. కాగితం మడత, అది విప్పాడు.

"తెల్లవార్లు తెగవెదికినారంటండి. బీ జాడ కనబడలేదండి సాయంకాలం వచ్చేముందు, నేనూ వెదికినానండి— దిగమగ గమదిగ పుట్లంట నడుసుకుంటూ ఎళ్ళి, దాని బట్టల పీలికలు అయ్యి. ఆ పొదంట దొరికినయ్యండి. అడ పడుందండి— యీ తలవెండ్రుక" అని కాగితం మడత లోంచి నల్లటి పొడుగాటి తలవెండ్రుక అరచేతిలో పెట్టి పైకి చూపించాడు.

"ఈ జడలోదండి."

నేనేమీ మాట్లాడలేదు ఏమనాలో తెలీక.

"దాని జడలోదనెట్లా తెలుసు ?"

"చూడండి, ఒంకీలేదండి. ఆళ్ళమ్మకి వుంగరాల జుట్టండి— దానిదీ అదేనండి. దానికి వొంకలు తిరిగే ఉంగరాల జుట్టంటే యిష్టంలేదంటండి జడ వొంకర్లు తిరగకుండా పెన్నేళ్ళు, బలపాలు, నెత్తిన పెట్టుకునేదండి...." అన్నాడు.

నడక సాగించాను. వాడూ లేచాడు. "అయినా మనకెందుకండి- దేని జోలికీ పోగూడదండి." అని మరెన్న ఆ వెంట్రుకని నగ్నంగా వీస్తున్న గాలిలో విడిచేశాడు. చంద్రుడి కేసి ఎగిరిపోయింది. దానిలో నగ్నశరీరాన్ని మరుగుపరచుకుంది గాలి. వెనకటి కథలకి చివర గుణపాఠం తగల్చడం సంప్రదాయం. కదిలే వాటిని విలపకూడదు అన్న నీతిపాఠంతో యీ కథ ముగించబుద్ధివేస్తుంది. ఇది నే నేర్చుకున్న పాఠం కాదు. అసలు దేని జోలికీ పోకూడదన్నాడు మరెన్న. గీతలో బోధ అది. ఆ ఒక్క-వాక్యంతో మరెన్ననీ- మరొకడినీ, అందరినీ, ప్రపంచంలో ప్రాణులన్నింటినీ, ఒక అణువుగా చేసేసి చేతిలో బిగించి గుండెలకు హత్తుకోవాలనిపించింది ఆ క్షణికమైన అనుభూతినిచ్చి వెళ్ళిన హాషిమాబీ జీవిత రహస్య పరిశోధనలో కృతార్థురాలైందనుకుంటా.

రచనకాలం : 1959 ఏప్రిల్

ప్రచురణ : జయంతి 1959 జూలై